

Nro. 47.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Udált Bétsből, Kedden Junius 11-ik napján, 1811-ik
estendőben.

B é t s

Ma egy hete avval dítsekédünk az olvasó Publicumnak, hogy a' tartós szárazság után az ég tsatornái fejünk felett megnyilván, a' szomjuzó száraz földet szép zsíros essővel megöntözte, a' rekkenő hévség miatt el bágyatt élő állatokat megfrisselte, megvidította. Ez ugyan úgy történt, de ez a' boldogságunk sokáig nem tartott, 24 óra múlva ismét nagy hévség következett, 's az ólta oly nagy mértékbe van, hogy sem éjjel, sem háppal nem lehet szabadon pihegni. A' jelen való meleg napok Julius közepére is bé illenének. Ritka nap múlik el, mellyen a' terhes fellegek felettünk öszve ne gyúlnének, de e' világnak e' vagy ama oldalán támadt szelek azo-

kon erőt vesznek, a' felhőket széllyel oszlattják 's remenységünket héjába valóvá teszik. — Ebben a' tartós hévségben sokan a' Dunába való fürdés által kívánnyák magokat meg frisselni, de sokan abba talályák koporsójokat. A' múlt héten öten hóltak a' vízbe, az előtt való héten négyen, a' kik közt egy ide való születésű könyvnyomtató mesterséget tanult jól fel serdült ifjú is volt.

Magyar Ország.

A' múlt Pünköst első napján végbe ment a' Pesti Augustana vallású gyülekezet templomának fel szenteltetése számos minden vallású papi és világi uraságoknak jelenlétékben. Az e' vége tartatott Isteni tisztelet már reggeli 8 óra-
kor el kezdődött. Leg elsőben is a' Besztercze Bányai A. C. lévő Gyülekezet első Predikátora, és azon egyházi kerületnek igen érdemes Superintendense F. T. *Litzi Kristóf* Úr kezdette azt el a' Sz. Lélek segítségűl való hívásával kegyes muzsika szók alatt. Azután a' Pesti Evang. Gyülekezet első Predikátora Tiszt. *Molnár János* Úr, a' bérnáltást végbe vivén, a' meg bérnáltattaknak az Ú. Sz. Vatsorát ki osztogatta. Ennek végzödése után, Bétsi Superintendens F. T. *Waechter János* Úr Német, utánna a' Orosházi Predikátor Tiszt. *Simonides János* úr Magyar predikátiót mondottak. A' következett napon Sziráki Predikátor Tiszt. *Kolosvári* Úr Tót nyelven predikállott.

Azt a' nagy inséget, melly a' múlt Május 28 ik napján a' Posonyi várban támadt tűz által meg károsítatott Zuckermanteli szegény lakosokat érdeklette, nem hogy le írni, de képzelni sem lehet vóltaképen. A' tűzben meg égett em-

bereknek kilentzre megyen a' számok. A' megsebesitetteknek számokat tudni nem' lehet, a' tűz által okoztatott kár két miliom forintnál többre megyen; 77 szépen épült házak úgy el pusztultak, hogy soknak nyomait sem lehet látni, a' tűznek erejét tsak abból is meg lehet ítélni, hogy sok házakban a' portzellán edények úgy öszve olvadtak mint a' viasz, a' hajlékaiktól meg fosztatott, a' szabad levegő alatt ide's tova járó, és keserveesen síránkozó szerentsétleneknek szemléléseken tsak nem meg reped az ember szíve. A' Posonyban lakó uraságok, nevezetesen *Grassalkovics Antal* Eő Hertzegsége, a' Posonyi Commendáns Gróf *Gyulay F. M. Lajtinánt*, nem különben Tek. Posony Vármegyének mostani Administrátora Gróf *Pálffy Leopold, B. Brudern* és mások többen lovaikat szekereiket önként oda ajánlván, azokon a' várba vizet hordattak, az épületekbe gerjedező tüzet szüntelen óltatták, magok közt pénzt gyűjtöttek a' szerentsétleneknek fel segéllések végett. Ezt mivelik az alacsonyabb rangú nemesek és polgárok is. A' Posonyi Theátrum directiója e' folyó hónap első napján számokra egy játékot adott, a' mellyből 2709 forint, 's 39 kr. ment bé.

Frantzia Birodalom.

A' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister hivatal szerént ki hirdette, hogy a' Római Királynak közönségesen leendő megkereszteltetése e' folyó Júniusnak 2-ik napjáról annak 9 ik napjára lévén halasztva, azon napon kezdődjenek azok a' jeles készülétek is, melyek azon napnak meg inneplésére Frantzia Országban tétődnek.

A' Frantzia Császár és Császárné Rambouilletből Cherbourgba Normandiának városába 's kikötő helyébe útaztak, és valahól által mentek, mindenütt győzedelmi oszlopok, és más féle tiszteleteknek nemei tétettek Eő Felségeknek. A'

Császár oda való menetelének fő tzélja az, hogy az oda való kikötő helyben eddig tétetett munkákat megszemlélhesse 's megvizsgálhassa, a' hól néhány esztendőtol fogva, a' tenger partjától kezdvén a' Pelee szigetig egy igen mesterséges töltés készítettik, mellynek háta megett mindenkor bátorságban lehetnek a' kikötőhelyben lévő hadakozó hajók. — Meg kell vallani, hogy ez a' munka nem könnyű, de mivel még előre öszve vettettek azok a' nehézségek, a' mellyeket elhárítani szükséges leszen, annak tökéletességre való meneteléről kételkedni nem lehet. — Az Anglusokra nézve valósággal szemetszűrő tövis ez a' kikötőhely, kiváltképen azért, mivel az, az Angliai tenger partokkal által ellenbe fekszik, és mivel számos hadakozó hajók el férhetnek abban, a' Portsmuthi 's más Anglia Országi kikötő helyek soha sem lehetnek azoknak reájok leendő ütésektől bátorságban és tsendességben, szüntelen való vígyázatban kell azoknak lenni.

A' Journál de l' Empire nevezetű Párisi közönséges újság levelek szerént, a' Fels. *Nápolyi* Király I. *Joakim Napoleon*, a' múlt Május 24-ik napján Párisból a' maga Országába vissza utazott. A' Nápolyi Királyné hívattatott meg a' Római Király Keresztannyának. — Azon emlékezetes napon, mellyen tudniillik a' Római Király meg fog kereszteltetni, fogja azon ispotálynak fundamentum kövét a' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister le tenni, mellyet a' Frantzia Császár 1200 betegek számára Párisban a' Sz. Lazari kerületben építetni parantsolt; mellyet, elég fundusa lévén, három esztendő alatt

el is kell készíteni. — A' Párisban e' folyó Június napján kezdődött nemzeti zsinatra, valamint Frantzia, úgy Olasz Országból is sok Püspökök, és Érsekek, utaztak. — A' Német Országgi Primás a' Frankofurti nagy Hertzeg is oda hívatott.

Egy olly társaság van Párisban, mellynek tagjai a' Frantzia Országgi lakosoktól tsupán tsak színek által különböznek. Tudniillik a' Párisban lévő Amerikai születésű fekete emberek a' *Poissonerie* nevű külső városban, egy házba minden vasárnap öszve gyűlnek, ott esznek isznak, szokások szerint jádznak, tántzolnak, és születések földéről, a' hol fel is nevedtek édes emlékezettel beszélgetnek.

Nagy Britannia.

A' 12-ik Májusi Londoni levelek így szólnak. Az északi Amerikai szabad Státusoknak ekkorig nállunk volt követje *Pinkney* Úr, feleségével és nyoltz gyermekeivel egyetemben töllunk el menvén, az *Essex* nevezetű Amerikai fregaton hazájába utazott, melly dolog nagy szeget ütött mind ministereinknek, mind a' Londoni Publicumnak fejébe. — A' mi északi Amerikai Republikához rendelt követünk *Forster* Úr is a' *Minerva* nevű Angliai fregaton oda küldetett, minekutánna Ministereinknek tudokra esett volna, hogy az előbbi Amerikai Generál Consul *Warden* Úr, ismét azon hivatalra emeltetvén Párisba utazik. E' végre nézve siettetett *Forster* Úrnak Amerikába való elmenetle.

Egy későbbi Londoni tudósításból ezt olvassuk: A' költsön felvett pénz, a' váltó háznak jelenvaló állapotja, az Amerikai környül-

állások, az Országnak belső állapotja egészen magokra vonták az Angliai Publikum figyelmességét, kétséges ki menetelű környülállások közzé van az Ország helyheztetve, kiváltképpen az Amerikai szabad Státusokra nézve, a' mellyek legtöbb bajt szerezhetnek N. Britannának.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' közelebb múlt posta napon ki adatott hadi történetekről való tádosításnak további folytatása.

Pozobellóban, és az a' körül fekvő erdőségben sok Anglus gyalogeág állott, mellyet a' 6-ik corpusnak első osztály serege frissen meg támadván, azt bajonettákkal el foglalta az ellenséget meg verte, sok embereit meg ölte, és rabságra ejtette. — A' 3 ik osztály sereg őszve tsatolt colonnében, hátúl a' falu felé marsírozott, a' hol az ellenség 20 eskadron lovassággal, és 12 ágyúval línében állott. — Generál *Montbrun* ide 's tova való mozdulásokat tévén, az ellenség jobb szárnyát meg kerülni igyekezett, és mihelyt közel vólt ahoz, mingyárt megtámadta az ellenség lovasságát, és noha a' gyalogsága, és ártillériája a' kősziklák között állott, és nagyon is tüzelt, mindazáltal a' mi népünk az Anglus lovasságot nem tsak vissza verte, hanem egy óránál tovább kergette maga előtt.

Azonközben a' 6-ik corpusnak első és második osztály serege a' lovasságot kolonnében követvén, a' 8-ik corpusnak egy osztálya tartalék gvanánt marsírozott. A' 9 ik corpus a' magabal szárnyát előre toltá, hogy annál fogva egyeségbe lehessen a' többi seregekkel. A' 6-ik corpusnak 3-dik osztály serege *Fuentes d' Onnoro* helységet, a' mellybe számos népet küldött az ellenség, hirtelen megtámadta, oly végből, hogy

azon szoros passust el foglalhassa, 's az ellenség sereginek egymással való öszve kaptsoztatásokat meg akadályoztathassa. — Látván az ellenség, hogy armádiájának jobb szárnya futásba legyen, és annak seregei minden rend nélkül szelylet szórva fussanak a' közép pont felé, hogy eképpen magokat a' több Anglus regementekkel, melyek segítségekre menni igyekeztek vala öszve kaptsothassák.

Lord Wellington látván a' veszedelmet, azokat a' két kösziklás és szoros utakat, a' melyek mellett *Fuentes d' Onnoro*, és *Villa Formosa* helységek fekszenek, fegyveres néppel meg töltötte, az oldalait ágyúkkal meg rakatta, a' tetejekre pedig karrekba, az az, négy szeglettű lőneákba gyalogságot állított ki. De a' mi lovasaink oda érkezvén mindjárt rajtok hajtottak, 's háromszor által vágták a' karrekát. Ő maga Marsal *Massena* az ellenség lőneáival által ellenbe meg állott, és ha szinte a' hegy tetejét frissebb gyalogsággal, számos ágyúkkal elfoglalta legyeen is Lord Wellington; mindazáltal a' *Berey* és *Claparede* osztály seregei *Fuentes d' Onnoro*t meg tamadták, az ellenséget egynehány versben onnan ki űzték, és mihelyt a' falhoz közelgettek, erősebben ágyúztak reájok. De szüntelenül mind több több fegyveres népet küldöttek azon helységbe az Anglusok, 's meg engedték magokat a' kösziklák közt támadni, a' midőn közzülök 500 ember esett fogságra, 's 800 vesztette el életét, a' kik közt sok tisztek, és Skotziabeliek voltak. A' mi hadi seregeink nagy tüzzel dolgoztak, az' armádiánké volt a' győzedelem, az ellenség közzül 1000 ember elfogattatott, a' kik közt egy Obristlajtinánt, és több felső rangú tisztek is voltak, kétezernél több holt meg, és esett sebbe. — A' verekedés után következte t' éjjel, a' tetőket az ellenség bé sántzolta, sőt a' mély úton is egynehány sántzót készített, 's egészen el zárta a' *Fuentes d' Onnoroi*, és *Villa Formosai* tetőket, és minden ki telhető eszközökkel élt azon helységeknek oltalmazásokra.

Hogy ezen napon keresett győzedelmet hasznomra fordíthassam, így írt továbbá Marsal *Massena*, feltettem magamban, hogy Almejdához közelebb mehessek. — A' mi veszteségünk 400 holtakból, és sebbe estekből állott. A' tiszték, Generálok, és katonák mindnyájan végbe vitték kötelességeket. Osztályos Generális *Montbrunn* a' lovasság Commendánsa az 5-ik Májusi verekedésben reukívül való tehetséget mutatott a' manővrozásban, az az, az ide oda való fordulásban, a' mellyből az ő vezérése alatt vólt regementeknek bátorságok szembe-tűnőképpen ki tündöklött. Különösen meg kü-lömböztették magokat *Fournier, Wattier, Lorcet, Maueune, Vichery* brigadéros Generálisok, és *Ornano, Fririon, 's Langeron* Obersterek. A' Her-tzogséged Adjutánsának *Serthevit* Úrnak a' lábát az ágyúgolyóbis el szakasztotta, mellynek el vágatását ő hideg vérrel ki állotta; és most már veszedelme kívül van. — Vagyok — *A' miket a' Kurirnak e' két utolsó darabjában a' hadi dolgok-ról ki adtunk, azok Portugalliában történtek, a' jövő postu napon a' Spanyol Országban törté-tek is közteni fogjuk tisztelt olvasóinkal.*

Előszöri Tudósítás.

A' Német vitézi rendnek Groszsontagh neve-zetű Stejer Orzágnak Mahrburgi kerületében, a' Magyar Orzági fő úton, Fridautól, Csáktornyától, és Varasdtól nem messze helyheztelett Jószágá-nak részéről mindeneknek, a' kiket illet, tudtok-ra adatik, hogy ezen folyó esztendőben, Julius 22-ik napján, 200 darab szép, jó állapotban lé-vő, és nagy, középszerű, és kis fák, úgymin-tzitrom, narants, tzedrus, és szeretsendió fák, vagy egyenként, vagy pedig nagyobb mennyi-ségben, a' vevők kívánságok szerént kótyavetye alá fognak vettetni. — A' kiknek tehát a' vevés-hez kedvek leszen, a' fent említett napon, dél e-lőtt 8 órakor a' fent nevezett Groszsontághi Ura-dalom kertében meg jelenni ne terheltessenek. — *Költ a' Groszsontági Uradalom Cancelláriája ré-széről Junius első napján, 1811-ik esztendőben.*